

Praktijkgids Biologische akkerbouw

Deel Veldbonen

Veldbonen

Plant

Veldbonen zijn vlinderbloemigen met een hoog eiwitgehalte. Ze hebben een grote behoefte aan water tijdens de bloei en de vruchtzetting (half juni tot half juli). Veldbonen houden van diep bewortelbare gronden met een goede structuur, maar houden niet van lichte, vochtige of zuurstofarme gronden.

Veldbonen kiemen vanaf 4 °C en zijn resistent tegen lentevorst tot - 5 °C. De bestuiving gebeurt door insecten. Veldbonen verrijken de grond met stikstof en verbeteren de bodemstructuur dankzij hun penwortel.

Plaats in de vruchtwisseling

Veldbonen kunnen om de 4 à 5 jaar worden geteeld. Een mengteelt voedergewassen kan als voorsteelt dienen. Veelal worden ze ook na een tweede of een derde graangewas gezaaid.

Grondbewerking

Men streeft naar een diepe en verkruimelde bodem met een goede verluchting om zo de wortelvorming en de ontwikkeling van wortelknobbeltjes (*Rhizobium*) te vergemakkelijken. Men beperkt zich meestal tot het omploegen van het perceel gevolgd door een combinatie van een triltandeg of rotoeg en de zaaimachine.

Zaai

Het zaaidatum:

Zo vroeg mogelijk. Zaaïen tussen 15 februari en eind maart beperkt het risico op watertekort en insectenplagen (bladluizen, bonekever). Tussen die data heeft men de grootste kans om de beste opbrengst te halen.

Zaai:

Het zaad moet diep worden gezaaid (tot 6 cm diep) om schade door strenge vorst of vogelschade te vermijden en om de bloemzetting te bevorderen. Diep zaaïen vergemakkelijkt ook de onkruidbestrijding.

Zaaimachine:

Er kan worden gezaaid met een zaaimachine voor granen of met een precisiezaaimachine. Een precisiezaaimachine is aan te raden: de regelmaat is groter en men bekomt zo minder lege plaatsen in de rijen.

De rijenafstand varieert van 15 tot 40 cm en wordt bepaald door het materieel aanwezig op het bedrijf. Een grotere tussenrijafstand brengt sterkere stengels met zich mee, evenals een betere bloei en een betere luchtcirculatie in de teelt.

Zaaidichtheid:

niet te dicht zaaïen.

Bodemtype	Type zaaimachine	Zaden/m ²
Leemgrond	Precisie	35
	klassiek	45
Kleigrond of steenrijke grond	Precisie	45
	klassiek	55
Krijt	Klassiek	70

De rassenkeuze:

Bij de rassenkeuze moet men rekening houden met de marktbestemming of met de bestemming van de teelt op het eigen bedrijf:

Bloeytype		Rassen	Zaadhuis¹	Bestemming
Gekleurd (met tannine)	Met viscine/conviscine	Maya, Mélie, Marcel, Espresso, Lobo, Music, Salsa	Sérasem Momont	herkauwers
	Zonder viscine/conviscine	Divine, Mélodie	Agri Obtentions	legkippen
Witbloemig zonder tannine (ook 'Févita' genaamd)	Met viscine/conviscine	Gloria, Victoria, Valéria	GAE recherche Sem -Partners	éénmagigen
	Zonder viscine/conviscine	Disco	Agri Obtentions	legkippen

¹ Allen franse zaadhuizen

Onkruidbestrijding

Een vals zaai-bed is meestal onmogelijk omdat de zaaidatum te vroeg valt (behalve uitzonderlijke weersomstandigheden).

De eerste onkruidbestrijding na het zaaien, wordt in vooropkomst uitgevoerd met een of twee "blinde" bewerkingen met de wiedeg. Dit gebeurt voordat de planten opkomen. Men moet erop toezien dat de kiemen niet afbreken.

De tweede onkruidbestrijding heeft, afhankelijk van de onkruiddruk op het perceel, plaats bij het eerste bladstadium. In dit stadium worden de veldboonplantjes gemakkelijk ontworteld. Men mag niet te vlug (3 - 4 km/u) rijden.

Eens de planten groter zijn, verdragen ze het eggen goed. Verdere onkruidbestrijding blijft steeds mogelijk op een later tijdstip.

Als men ruimer dan 33 cm zaait, behoudt men de mogelijkheid om meerdere malen te schoffelen tussen de rijen, wat zeer doeltreffend is tegen meerderjarige onkruiden.

Thermische onkruidbestrijding is ook mogelijk vanaf het eerste bladstadium. Dit kan nuttig zijn als de bodemomstandigheden geen mechanische bewerkingen toelaten. De thermische onkruidbestrijding vereist een precisiezaaimachine om een regelmatige opkomst te verzekeren. Als later geschoffeld wordt, heeft men deze methode niet nodig.

Bemesting

Zoals bij elke vlinderbloemige is een stikstofbemesting bij deze teelt niet nodig.

De maximale teeltbehoefte zijn 1,4 eenheden P₂O₅ en 8,3 eenheden K₂O per 100 kg.

In de praktijk wordt er veelal geen bemesting uitgevoerd bij gronden met een normale nutriëntenvoorziening.

Gewasbescherming

De rassenkeuze is doorslaggevend aangezien er voor deze teelt geen doeltreffende gewasbeschermingsmiddelen erkend zijn in de biologische landbouw.

De rassen Mélie of Gloria zijn resistenter tegen kiemschimmels (*Fusarium*), Piaf en Music tegen bladplekkenziekte, tegen meeldauw is er geen resistentie gekend (Maya en Piccadily schijnen er echter gevoeliger aan te zijn).

Een behandeling tegen zwarte bladluizen is zelden noodzakelijk, want de schadedrempel (600 tot 1000 bladluizen/plant) wordt maar zelden overschreden.

Oogst

De peulen en de stengels moeten volledig rijp zijn en dus zwart kleuren, om te mogen oogsten.

De oogstdatum is afhankelijk van de zaaidatum (ongeveer 180 dagen erna).

Wat betreft de afstelling van de pikdorser, moet men de dorstrommel van de pikdorser op halve snelheid laten draaien ten opzichte van een graanoogst en moet men meer ventileren. De opbrengst bedraagt gemiddeld 3,5 à 5 ton / ha.

Economische resultaten

(Zonder premie)

	Opbrengst (ton/ha)	Eenheidsprijs (€/ton)	Totale opbrengst (€/ha)
Veldbonen	3,5 tot 5	200	700 à 1000
Teeltkosten (bio)	Hoeveelheid (ton/ha)	Eenheidsprijs (€/ton)	Kostprijs (€/ha)
Biologisch zaaizaad	0,23	710	163
Bemesting	fosfor en kali	forfait	115
Totaal			278
Onkruidbestrijding	Hoeveelheid (uren/ha)	Eenheidsprijs (€/uur)	Kostprijs (€/ha)
Mechanisch	5 tot 10	14	70 à 140
Manueel	6 tot 8	14	84 à 112
Totaal			154 à 252

📖 Bibliografie : Lecat, A., 2003. Fiches agriculture biologique : La féverole, Chambre d'agriculture du Nord, Lille Cedex, 4 pp.

✍ Auteur : A. Lecat (Chambre d'agriculture)

Partners van het VETAB-project

Groupement des Agriculteurs Biologiques du Nord-Pas de Calais (GABNOR)

Z.I. Le Paradis, 59133 Phalempin, Frankrijk

Tel : +33 (0)3 20 32 25 35

Fax : +33 (0)3 20 32 35 55

E-mail : info@gabnor.org

Website: <http://www.gabnor.org>

Interprovinciaal Proefcentrum voor de Biologische Teelt (PCBT)

Ieperseweg 87, 8800 Rumbek, België

Tel: +32 (0)51 27 32 00

Fax : +32 (0)51 24 00 20

E-mail : povlt.pcbt@west-vlaanderen.be

Website: <http://www.pcbt.be>

Centre pilote bio (CEB)

ex-Centre technique pour le développement de l'agriculture et de l'horticulture biologique

Rue de la Cité 14, 4360 Oreye, België

Tel: +32 (0)19 67 60 65

Fax : +32 (0)19 67 60 65

E-mail : ebribosia@yahoo.com

Fédération Régionale de Défense contre les Organismes Nuisibles Nord Pas-de-Calais (FREDON)

Rue Becquerel, BP 74, 62750 Loos en Gohelle, Frankrijk

Tel: + 33 (0)3 21 08 62 90

Fax : +33 (0)3 21 08 64 95

E-mail : fredon@fredon-npdc.com

Website: <http://www.fredon-npdc.com>

Chambre régionale d'agriculture du Nord Pas de Calais

140 boulevard de la Liberté, BP1177, 59 013 Lille cedex, Frankrijk

Tel: +33 (0)3 20 88 67 54

Fax : +33 (0)3 20 88 67 29

E-mail : alainlecat@nord.chambagri.fr

Centre d'Etudes pour le Développement d'une Agriculture Plus Autonome et Solidaire (CEDAPAS)

Maison des paysans, 71bis rue Roger Salengro, 62223 Saint Laurent Blangy, Frankrijk

Tel: +33 (0)3 21 24 31 54

Fax : +33 (0)3 21 24 31 51

E-mail : cedapas@wanadoo.fr

Service Régional de la Protection des Végétaux (SRPV)

81 rue Bernard Palissy, BP 47, 62750 Loos en Gohelle, Frankrijk

Tel: +33 (0)3 21 08 62 70

Fax : +33 (0)3 21 43 97 12

E-mail : serge.duvauchelle@agriculture.gouv.fr

Centre pour l'agronomie et l'agro - industrie de la province du Hainaut (CARAH)

Rue Paul Pastur 11, 7800 Ath, België

Tel: +32 (0) 68 26 46 32

Fax : +32 (0) 68 26 46 35

E-mail : ferme@carah.be

Centre Wallon de Recherches Agronomiques - Section Systèmes Agricoles (CRA-W)

Rue de Serpont 100, 6800 Libramont, België

Tel: +32 (0) 61 23 10 10

Fax : +32 (0) 61 23 10 28

E-mail : michelante@cra.wallonie.be

Website : <http://www.cra.wallonie.be>

Het VETAB-project werd gerealiseerd in het kader van het Intereg III programma dat wordt gefinancierd door de Europese Unie (EFRO)

Het VETAB-project

Het project 'Valorisatie grensoverschrijdende ervaringskennis in de biologische landbouw' (VETAB) is een project dat werd ontwikkeld door negen Franse, Vlaamse en Waalse partners in het kader van het Interreg III programma van de Europese Unie.

Het project heeft de ontwikkeling van de biologische landbouw in de drie betrokken regio's tot doel. Hierbij wordt gesteund op een grensoverschrijdende, elkaar versterkende samenwerking tussen de betrokken partners die gedurende het project werd ontwikkeld.

Meer specifiek richt het project zich op de ontwikkeling van de biologische akkerbouw en industriegroenteteelt. Deze landbouwbedrijven worden bij hun omschakeling naar de biologische teeltmethode geconfronteerd met specifieke knelpunten die niet gelden voor andere bedrijfstypes (vb. melkveehouderij). Akkerbouw maakt bovendien een belangrijk deel uit van de landbouwactiviteit in het grensgebied.

De specifieke dynamiek van het project bestaat erin om te steunen op de bestaande complementariteit tussen de drie betrokken regio's en meer bepaald op de competentie van de verschillende partners en op hun uiteenlopende en ruime ervaring in de biologische landbouw. Het project gaat in wezen om de valorisatie van de grensoverschrijdende ervaring beginnend met die van de landbouwers. In dit kader stimuleert het project ook de bezoeken en de uitwisselingen tussen de landbouwers van het grensgebied om ze zodoende te laten samenwerken eerder dan concurrenten voor elkaar te zijn.

Het Interreg gebied beslaat de provincies West- en Oost-Vlaanderen, Namen en Henegouwen en de departementen Nord en Pas de Calais.

Verantwoordelijke uitgever :

Christine Boutin

Ontwerp :

Gabnor

Redactie :

Interprovinciaal Proefcentrum voor de Biologische Teelt (PCBT)

Groupement des Agriculteurs Biologiques du Nord-Pas de Calais (GABNOR)

Centre pilote bio (CEB)

Fédération Régionale de Défense contre les Organismes Nuisibles Nord Pas-de-Calais (FREDON)

Chambre régionale d'agriculture du Nord Pas de Calais

Centre d'Etudes pour le Développement d'une Agriculture Plus Autonome et Solidaire (CEDAPAS)

Service Régional de la Protection des Végétaux (SRPV)

Centre pour l'agronomie et l'agroindustrie de la province du Hainaut

(CARAH)

Centre Wallon de Recherches Agronomiques - Section Systèmes Agricoles

(CRA -W)

Foto's :

Gabnor, PCBT

Februari 2005

